

Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

03 noiembrie 2015

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

președinte – Petru Ursache,

judecătorii – Petru Moraru și Ghenadie Nicolaev, Vladimir Timofti și Constantin Alerguș,

judecînd, fără citarea părților, recursul ordinar, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 aprilie 2015, declarat de avocatul Natalia Pahopol în numele inculpatului

Buga Octavian Gheorghe, născut la 03 noiembrie 1989, originar și locuitor al s. Floreni, r-nul Anenii Noi.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 11.09.2014 - 09.02.2015;

Instanța de apel: 03.03.- 21.04.2015;

Instanța de recurs: 24.06. - 03.11.2015.

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătoriei Anenii Noi din 09 februarie 2015, Octavian Buga a fost recunoscut vinovat și condamnat:

- în baza art. 287 alin. (1) Cod penal, la muncă neremunerată în folosul comunității în mărime de 180 ore;

- în baza art. 152 alin. (1) Cod penal, la muncă neremunerată în folosul comunității în mărime de 200 ore;

În baza art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, fiindu-i stabilită pedeapsa definitivă muncă neremunerată în folosul comunității în mărime de 210 ore.

A fost confirmată tranzacția de împăcare semnată între Dumitru Postica pe de o parte și Octavian Buga pe de altă parte potrivit căreia:

Octavian Buga recunoaște prejudiciul moral și material cauzat lui Dumitru Postica și se obligă să achite cu titlu de despăgubire a prejudiciului moral și material, suma de 5000 euro.

Suma indicată la pct. 1 a Tranzacției va fi achitată de Octavian Buga după cum urmează: 3000 euro vor fi achitați în momentul semnării tranzacției de împăcare, iar restul sumei de 2000 euro vor fi achitați în rate egale a câte 500 euro, respectiv la data scadentă de 14.12.2014, 14.01.2015, 14.02.2015 și 14.03.2015.

Dumitru Postica renunță la pretențiile înaintate față de Octavian Buga prin acțiunea civilă din cadrul dosarului penal indicat supra.

În cazul neachitării în termenii stabiliți a sumei indicate, Octavian Buga va achita lui Dumitru Postica, pe lângă dobînda de întârziere, o penalitate în mărime de 0,5% din suma restantă pentru fiecare zi de întârziere.

În caz de neexecutare a prezentei tranzacții, Dumitru Postica, va putea solicita suma neachitată, dobânda de întârziere și penalitatea din suma restantă, prin depunerea unei cereri de eliberare a ordonanței judecătorești în instanțele judecătorești în conformitate cu art. 345 lit. b) Cod de procedură civilă.

2. Pentru a se pronunța, prima instanță a constatat în fapt, că Octavian Buga, la 08 iunie 2014, aproximativ la ora 04⁰⁰, aflându-se în fața disco barului „SV” amplasat în s. Todirești, r-nul Anenii Noi, prin urmare în loc public, urmărind scopul tulburării ordinii publice, fiind agresiv urmare a unui conflict cu alte persoane, fără temei și abuziv, întru demonstrarea supremației sale fizice și acționând cu o obrăznicie deosebită, intenționat l-a atacat și l-a maltratat pe Dumitru Postica, care se afla în preajma localului „SV”, aplicându-i o lovitură cu capul în partea capului (*ochiul drept*) și una cu piciorul în partea piciorului stâng, cauzându-i vătămări corporale.

Tot el, Buga Octavian, la 08 iunie 2014, aproximativ la ora 04⁰⁰, aflându-se în fața disco barului „SV” amplasat în s. Todirești, r-nul Anenii Noi, fiind inițiatorul altercației cu Dumitru Postica, l-a maltratat pe ultimul aplicându-i o lovitură cu capul în partea capului (*ochiul drept*) cauzându-i vătămări corporale medii.

3. Procurorul, a contestat cu apel sentința, solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Octavian Buga să fie condamnat:

- în baza art. 287 alin. (1) Cod penal, la 1 an închisoare;
- în baza art. 151 alin. (1) Cod penal, la 5 ani închisoare;

În baza art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul total al pedepselor aplicate, să-i fie stabilită pedeapsa definitivă 6 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis.

În argumentarea apelului procurorul a invocat următoarele motive:

- prima instanță eronat a invocat pentru a-și motiva poziția asupra lipsei la materialele dosarului penal a unei TC a craniului cu contrast din 19.08.2014, deoarece de fapt se examinează un dosar penal și nu o cartelă medicală a bolnavului din staționar și probele care confirmă legalitatea încadrării juridice în baza art. 151 Cod penal de către organul de urmărire penală au fost administrate legal în strictă conformitate cu prevederile Codului de procedură penală;

- prima instanță nu a ținut cont de informațiile privind personalitatea inculpatului și anume faptul, că la locul de trai inculpatul Buga Octavian se caracterizează din punct de vedere pozitiv. La evidența medicilor psihiatru și narcolog numitul nu se află.

Circumstanțe atenuante a responsabilității inculpatului O. Buga conform prevederilor art. 76 Cod penal – repararea benevolă a consecințelor infracțiunii. Circumstanțele agravante a responsabilității inculpatului Buga Octavian conform prevederilor art. 77 Cod penal – comiterea infracțiunii în stare de ebrietate alcoolică. Prevederile art. 53 Cod penal în privința lui O. Buga nu sunt aplicabile;

- cu toate că inculpatul O. Buga și-a recunoscut vinovăția sa în instanța de judecată, urmează de a ține cont de toate circumstanțele cazului și anume gradul și pericolul social pe care îl reprezintă infracțiunea și urmările grave care au survenit în rezultatul comiterii acesteia;

- prima instanță, la emiterea sentinței urma să țină cont de prevederile art. 75 Cod penal și de hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a R. Moldova „Cu privire la aplicarea în practica judiciară a principiului individualizării pedepsei penale” nr. 16

din 31.05.2004 și anume, în baza pct. 12 al Hotărârii nominalizate prevederile oricărei norme prevăzute de Codul penal, care ar ușura pedeapsa persoanei se admite numai luând în considerare personalitatea vinovatului în cazul existenței circumstanțelor excepționale, legate de scopul, motivele, rolul vinovatului și comportamentul acestuia pînă la săvîrșirea infracțiunii, în timpul și după săvîrșirea infracțiunii, prin urmare acuzarea consideră aceste norme neaplicabile în cazul dat;

- prima instanță cu aplicarea unei pedepse în baza unei norme în afara calificării corecte acțiunilor inculpatului și anume recalificând acțiunile acestuia din prevederile art. 151 Cod penal în cele ale art. 152 Cod penal, a diminuat esențial acel factor de abținere de la săvîrșirea unor asemenea infracțiuni de către alte persoane, sau chiar de către inculpat pe viitor, care cum s-a creat impresia nu a sesizat care sunt urmările grave și cu ce s-a soldat inconștiența lui, aplicând forța fizică necontrolată asupra persoanelor din jurul său, fără careva motive atentînd ilegal la sănătatea și integritatea lor corporală. Acest fapt urmează a fi apreciat și prin amploarea pe care o are această infracțiune, precum și în raport cu riscul de a transforma săvîrșirea acesteia într-o deprindere nefirească, în condițiile cînd v-a fi sesizat de către infractori faptul dezinteresului statului de a condamna asemenea cazuri.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 aprilie 2015, a fost admis apelul, casată sentința în latura penală și pronunțată o nouă hotărîre potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care, Octavian Buga a fost condamnat:

- în baza art. 287 alin. (1) Cod penal, la 1 an închisoare;

- în baza art. 151 alin. (1) Cod penal, la 5 ani închisoare;

În baza art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită pedeapsa definitivă 5 ani și 1 lună închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis.

În rest, sentința a fost menținută.

4.1. La adoptarea soluției date, instanța de apel a reținut că, prima instanță în baza probelor administrate legal de către organul de urmărire penală și verificate în ședința de judecată, cu respectarea prevederilor art. 100 alin. (4) Cod de procedură penală, le-a dat o apreciere justă în sensul art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, utilității, concludenței, veridicității și coroborării reciproce, stabilind cu certitudine toate aspectele de fapt și de drept, astfel ajungînd la concluzia corectă cu privire la vinovăția inculpatului O. Buga în baza art. 287 alin. (1) Cod penal.

Însă, referitor la încadrarea acțiunilor inculpatului în baza art. 152 alin. (1) Cod penal, instanța de apel a supus această încadrare criticii și a constatat *în fapt* că, Buga Octavian, la 08 iunie 2014, aproximativ la ora 04⁰⁰, aflîndu-se în fața disco barului „SV” amplasat în s. Todirești, r-nul Anenii Noi, fiind inițiatorul și autorul altercației cu Dumitru Postica, l-a maltratată pe ultimul aplicîndu-i o lovitură cu capul în partea capului (*ochiul drept*) cauzîndu-i fracturi, care conform raportului de expertiză medico-legală nr. 244 din 15.08.2014, sunt ireparabile.

Astfel, prin acțiunile sale inculpatul a săvîrșit infracțiunea prevăzută de art. 151 alin. (1) Cod penal, după indicii calificativi, „vătămarea intenționată gravă a integrității corporale și a sănătății, care a condus la o desfigurare iremediabilă a feței”.

În acest sens, instanța de apel a conchis că vinovăția inculpatului O. Buga în baza art. art. 287 alin. (1), 151 alin. (1) Cod penal, întru totul s-a confirmat prin: declarațiile inculpatului O. Buga; părții vătămate D. Postica (f.d. 21, 25-26, 165);

martorilor E. Lungu (f.d. 31, 113), V. Jelachi; plîngerea părții vătămate D. Postica din 08.06.2015 (f.d. 14); procesul-verbal de consemnare a plîngerii verbale din 04.07.2014 (f.d. 15); certificatul CMC nr. 23 OMF Merenii Noi din cadrul CS Mereni din 24.06.2014 (f.d. 34); extrasul din protocolul de investigație descrierea CT a craniului din 08.06.2014 (f.d. 35); descrierea CT a craniului din 08.06.2014 (f.d. 35); extrasul din Centrul științifico-practic de medicină urgentă Secția imagistică din 10.06.2014 (f.d. 37-38); raportul de expertiză medico-legală nr. 091/D din 26.06.2014 (f.d. 42-43); raportul de expertiză medico-legală nr. 244 din 22.08.2014 (f.d. 50); fotografia nr. 1 la raportul de constatare medico-legală nr. 244 (f.d. 51); extrasul din Registrul de stat al Populației (f.d. 54).

Totodată, instanța de apel, făcînd trimitere la Regulamentul Ministerului Sănătății „Privind aprecierea medico-legală a gravității vătămării corporale” nr. 99 din 27.06.2003, și anume la pct. 26, 27, 61 a menționat, că la 15.08.2014 ofițerul superior de urmărire penală al SUP a IP Anenii Noi, a emis ordonanța pentru dispunerea efectuării expertizei medico-legale suplimentare, prin care a pus spre soluționare experților următoarele întrebări: reieșind din documentele medicale prezentate și starea fiziologică la moment a părții vătămate D. Postica pot fi calificate la moment: leziuni corporale existente ca o desfigurare iremediabilă a feței; ar putea cauza leziunile existente la moment la D. Postica o oarecare consecință negativă asupra stării de sănătate estimativă în timp (f.d. 47).

Expertul legist M. Stratan la 22 august 2014, a concluzionat că leziunile corporale stabilite la D. Postica din regiunea frontală și anume „fractura multifragmentară a arcului supraorbital pe dreapta și lamelei anterioare a sinusului frontal cu deplasarea fragmentelor osoase în interior” sunt ireparabile (f.d. 50).

Motivul acestor concluzii a servit prezentarea suplimentară TC a creierului cu contrast din 19 august 2014 (f.d. 104).

Instanța de apel a considerat că eronat prima instanță nu a reținut Raportul de expertiză medico - legală nr. 244 din 22 august 2014 drept probă deoarece veridicitatea acestuia nu a fost contestată de participanții la proces după ce au făcut cunoștință cu acesta (f.d. 52-53).

Astfel, potrivit art. 151 alin. (5) Cod de procedură penală, raportul expertului sau declarația sa că nu poate prezenta concluzii, precum și procesul-verbal de audiere a expertului se comunică imediat, dar nu mai târziu de 3 zile de la primirea lor de către organul de urmărire penală, părților în proces care au dreptul să dea explicații, să facă obiecții, precum și să ceară a se pune expertului întrebări suplimentare, a se efectua expertiza suplimentară ori o expertiză repetată. Executarea acestor acțiuni se consemnează într-un proces-verbal.

Instanța de apel a reținut că faptul lipsei la materialele cauzei penale a TC a creierului cu contrast din 19 august 2014 până la efectuarea expertizei din 22 august 2014 și prezentarea ulterioară a acesteia expertului nu constituie temei de a considera învinuirea adusă de acuzatorul de stat neclară.

Mai mult, veridicitatea raportului de expertiză medico - legală nr. 244 din 22 august 2014 nu a fost contestată.

Instanța de apel a reținut, că partea vătămată la 20 august 2014 a fost consultat de medicul neurolog care i-a recomandat tratament, însă partea vătămată nu a anexat nici o probă referitor la efectuarea tratamentului medicamentos.

Totodată, partea vătămată D. Postica în perioada 08 iunie 2014 - 18 iunie 2014 a fost internată în secția neurochirurgie nr. 2 din cadrul Centrului Științifico - Practic de Medicină Urgentă cu diagnosticul fractura boltei craniene, TCCI, contuzia cerebrală gr. II în polul frontal pe dreapta, fractura cominutivă a sinusului frontal pe dreapta, leziune traumatică a ochiului și orbitei, localizarea neprecizată, leziunea traumatică a nervului moto-ocular-comun, leziune traumatică cerebrală în focar contuzie cerebrală de gradul II reg, frontală pe dreapta, leziune traumatică a mușchilor și tendoanelor cu localizarea neprecizată a corpului.

Conform radiografiei craniului din 08.06.2014, concluzia a fost – fără fracturi, totodată oasele nazale fără fracturi, radiografia gambei și gleznei – fără fracturi.

Drept urmare, medicii i-au recomandat părții vătămate D. Postica drept tratament proceduri fizioterapeutice, magnetoterapia, concluzionând evoluția bolii cu ameliorare.

De asemenea, potrivit extrasului de la Centrul Național Științifico-Practic de Medicină Urgentă, medicului de familie, i-a fost recomandat în privința părții vătămate D. Postica – continuarea tratamentului la medicul neurolog, investigații CT cerebral peste 1 lună, prelungirea certificatului de concediu medical (f.d. 103-103 verso).

Astfel, instanța de apel a stabilit, că medicul a recomandat părții vătămate D. Postica să efectueze investigații CT cerebral peste 1 lună , fapt care a fost îndeplinit de acesta.

Prin urmare, instanța de apel a conchis, că procurorul corect a pus la baza învinuirii raportul de expertiză medico-legală nr. 244 din 22.08.2014, potrivit căruia expertul legist M. Stratan la 22.08.2014 a concluzionat că leziunile corporale stabilite la D. Postica din regiunea frontală și anume „fractura multifragmentară a arcului supraorbital pe dreapta și lamelei anterioare a sinusului frontal cu deplasarea fragmentelor osoase în interior” sunt ireparabile, iar motivul acestor concluzii a servit prezentarea suplimentară TC a creierului cu contrast din 19 august 2014, investigație efectuată la recomandarea medicului din 18.06.2014.

4.2. La capitolul individualizării pedepsei, instanța de apel a ținut cont de prevederile art. art. 7, 61, 75, 76, 77 Cod penal, și anume de gradul prejudiciabil și pericolul social al infracțiunii, de persoana inculpatului, că anterior nu a fost condamnat, la evidența medicului psihiatru sau narcolog nu se află, la locul de trai se caracterizează pozitiv (f.d. 56-57, 59), de circumstanțele cauzei care atenuază (repararea benevolă a prejudiciului cauzat) sau agravează răspunderea penală (săvârșirea infracțiunii în stare de ebrietate), de influența pedepsei aplicate asupra vinovatului, că infracțiunile fac parte din categoria celor mai puțin grave și grave.

În final, instanța de apel a enunțat, că în privința inculpatului O. Buga, nu poate fi aplicată o pedeapsă non-privativă de libertate, deoarece inculpatul a săvârșit consecutiv două infracțiuni intenționate cauzând părții vătămate D. Postica leziuni corporale ireparabile.

5. Avocatul Natalia Pahopol, în numele inculpatului, fără a invoca careva temeii concret din cele 16 prevăzute la art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, a contestat cu recurs ordinar decizia instanței de apel solicitând casarea acesteia cu menținerea sentinței fără modificări.

În susținerea cerințelor apărarea a invocat că, instanța de apel a pus la baza hotărârii de condamnare doar raportul de expertiză suplimentară nr. 244 din 15.08.2014, însă concluzia expertului legist din acest raport nu corespunde întocmai

normelor de drept specificate în Regulamentul de apreciere medico-legală a gravității corporale nr. 199 din 27.06.2003.

În viziunea apărării, noțiunea de desfigurare iremediabilă nu este una medicală, aprecierea urmează să fie de sine stătător de către organele judiciare, conducându-se de criteriile estetice și fără a se ține cont de opinia medicului legist.

Desfigurarea iremediabilă a feței nu este orice vătămare care a lăsat urme pe față, ci o modificare (o slujire) a feței care conferă părții vătămate un aspect neplăcut, respingător sau înfricoșător.

La fel, recurentul a invocat, că în cazul părții vătămate D. Postica nu există o atare desfigurare iremediabilă a feței, cicatricea de pe față părții vătămate nici nu este vizibilă, iar aspectul feței nu s-a modificat și nu a dus la slujirea ei.

Totodată, apărarea a mai enunțat la segmentul recalificării acțiunilor inculpatului din prevederile art. 152 alin. (1) Cod penal, în cele ale art. 151 alin. (1) Cod penal, enunțând că, la caz instanța de apel a lăsat fără apreciere raportul de expertiză medico-legală nr. 091/D din 23.06.2014, din care rezultă că integritatea corporală a părții vătămate a fost calificată drept „medie” și din acest considerent, indiferent de importanța pentru viață, durata și gravitatea dereglării sănătății, desfigurarea iremediabilă a feței nu poate fi apreciată ca un semn de sine stătător de vătămare corporală gravă.

La capitolul individualizării pedepsei, apărarea a considerat că instanța de apel a încălcat prevederile art. 75 alin. (1) Cod penal, și anume, instanța de apel a trecut cu vederea că inculpatul a reparat benevol paguba pricinuită, fapt care potrivit prevederilor art. 76 alin (1) lit. e) Cod penal, constituie circumstanță atenuantă, suplimentar apărarea a invocat că la materialele cauzei este anexată tranzacția de împăcare din 13.11.2014 care confirmă cu certitudine faptul reparării benevole de către inculpatul O. Buga a prejudiciului cauzat părții vătămate.

În final, apărarea a mai supus criticii și faptul, că în dispozitivul deciziei instanței de apel lipsește mențiunea despre categoria pedepsei aplicate inculpatului potrivit art. 62 alin. (1) lit. f) Cod penal, precum și faptul că tipul penitenciarului este indicat eronat „semînchis”.

6. Asupra recursului ordinar declarat de apărare, a depus referință procurorul, solicitînd respingerea acestuia, deoarece motivele invocate nu au un suport probant.

7. Judecînd recursul ordinar, în raport cu actele cauzei, analizînd legalitatea și temeinicia hotărîrilor recurate prin prisma cazurilor de casare invocate, conform art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, potrivit căruia instanța de recurs examinează cauza numai în limitele motivelor de casare prevăzute în art. 427 Cod de procedură penală, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnatului, Colegiul penal lărgit, reține că recursul declarat de avocatul N. Pahopol în numele inculpatului urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Potrivit prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecînd recursul, poate să-l admită și să caseze parțial hotărîrea atacată și să dispună rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărîri, dacă nu se agravează situația condamnatului.

Instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze parțial, atunci cînd se constată comiterea unei erori de drept, care a dus la adoptarea unei hotărîri ilegale.

Conform art. art. 414 alin. (1), 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală.

Decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus la admiterea sau respingerea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

7.1. Analizând argumentele recursului în raport cu actele cauzei, instanța de recurs concluzionează că instanța de apel, a examinat obiectiv probele administrate la dosar, verificându-le atât pe cele obținute în procesul urmăririi penale cât și în cadrul ședințelor de judecată, atât ale apărării cât și ale acuzării, probe care au fost cercetate și apreciate corect de către instanța de apel, fapt ce face, ca concluzia acesteia despre vinovăția lui O. Buga în săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. art. 287 alin. (1), 151 alin. (1) Cod penal, să fie justă și întemeiată.

Totodată, din materialele dosarului rezultă, că instanța de apel, în cauza dată, în conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală, a examinat complet și obiectiv probele administrate la dosar, verificându-le sub aspectul pertinentei și concludenței, iar încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului în baza art. art. 287 alin. (1), 151 alin. (1) Cod penal, fiind una corectă și legală.

Referitor la criticele recurentului precum că s-a dat o apreciere eronată raportului de expertiză suplimentară nr. 244 din 22.08.2014, instanța de recurs amintește că chestiunea de apreciere a probelor dată de instanțele ierarhic inferioare, ține de procedura de apreciere a probelor, adică de starea de fapt a cauzei, iar stabilirea acesteia este de competența instanței de fond.

Prin urmare, în lumina jurisprudenței constante a Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție, se reține că, regula generală desprinsă din dispozițiile art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că la etapa de judecare a recursului ordinar instanța de recurs verifică erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, în baza temeiurilor stipulate expres de norma respectivă, dar nu apreciază sau face o reapreciere a stării de fapt reținute în cauză.

Așadar, instanța de recurs menționează că instanța de apel a constatat și a motivat faptul că, partea acuzării a prezentat probe incontestabile în confirmarea vinovăției inculpatului în cele incriminate și astfel, corect a concluzionat, că faptele imputate acestuia întrunesc elementele constitutive ale infracțiunilor prevăzute de art. art. 287 alin. (1), 151 alin. (1) Cod penal, referindu-se la probele invocate de procuror în sprijinul acuzării, care au constituit obiectul cercetării judecătorești.

7.2. Din conținutul recursului declarat, se atestă că apărarea nu a indicat concret un temei din cele prevăzute la art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, pentru declararea recursului, însă reieșind din argumentele invocate, Colegiul penal constată că recurentul critică decizia instanței de apel și sub aspectul individualizării pedepsei, fiind semnalizat temeiul de casare, prevăzut de pct. 10) al normei indicate, care statuează că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, în cazul când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Referitor la individualizarea pedepsei reținute în sarcina inculpatului O. Buga, de către instanța de apel, și anume, prin care acesta a fost condamnat în baza **art. 287 alin. (1) Cod penal, la 1 an închisoare**, în baza art. 151 alin. (1) Cod penal, la 5 ani închisoare, iar în baza art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, definitiv fiindu-i stabilită pedeapsa de 5 ani 1 lună

închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis, instanța de recurs o apreciază drept una incorectă.

Potrivit pct. 14.7. al Hotărîrii Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 22 din 12.12.2005 „*Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel*”, cu modificările ulterioare, una din chestiunile de drept pe care trebuie să le soluționeze instanța de apel este: *dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just.*

În acest aspect, Colegiul penal lărgit, va statua și asupra respectărilor prevederilor art. (1) alin. (3) Cod de procedură penală, care, referitor la scopul procesului penal, stipulează că organele de urmărire penală și instanțele judecătorești în cursul procesului sînt obligate să activeze în așa mod încît nici o persoană să nu fie neîntemeiat bănuită, învinuită sau condamnată.

Astfel, Colegiul penal lărgit conchide că instanța de apel a statuat asupra unei concluzii greșite privitor la neaplicarea în privința inculpatului O. Buga a unei pedepse mai blînde din cele prevăzute la art. 287 alin. (1) Cod penal, (*amendă în mărime de la 200 la 700 unități convenționale sau muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 ore sau închisoare de pînă la 3 ani*), bazîndu-se pe faptul că „...*inculpatul O. Buga a comis consecutiv două infracțiuni intenționate, cauzînd părții vătămate D. Postica leziuni corporale ireparabile, fapt confirmat prin raportul de expertiză medico-legală nr. 244 din 22 august 2014.*”

Or, instanța de apel greșit și-a motivat soluția de individualizare a pedepsei în privința inculpatului O. Buga, și nu a pătruns în esența problemei de fapt și de drept, susținînd o poziție greșită în ce privește neaplicarea unei pedepse alternative prevăzute de art. 287 alin. (1) Cod penal.

Așadar, potrivit criteriilor generale de individualizare a pedepsei, prevăzute de art. 75 alin. (2) Cod penal, o pedeapsă mai aspră, din numărul celor alternative prevăzute pentru săvîrșirea infracțiunii, se stabilește numai în cazul în care o pedeapsă mai blîndă, din numărul celor menționate, nu va asigura atingerea scopului pedepsei.

Concluzia instanței cu privire la aplicarea unei pedepse mai aspre urmează a fi motivată.

Hotărîrea Plenului CSJ a RM din 11.11.2013, nr. 8 „*Cu privire la unele chestiuni ce vizează individualizarea pedepsei penale*”, precizează, că instanțele trebuie să asigure aplicarea măsurilor aspre de pedeapsă față de persoanele adulte care au săvîrșit infracțiuni grave, deosebit de grave și excepțional de grave, în special în ipoteza pluralității de făptuitori, precum grupul criminal organizat și organizația criminală.

Invocînd doctrina penală, Colegiul remarcă că prin criteriile de individualizare a pedepsei se înțeleg cerințele de care instanța de judecată este obligată să se conducă în procesul stabilirii pedepsei și la aplicarea ei persoanei vinovate de săvîrșirea infracțiunii.

Individualizarea pedepsei constă din obligațiunea instanței de a stabili măsura pedepsei concrete infractorului necesară și suficientă pentru realizarea scopurilor legii penale și pedepsei penale. Legea penală fixează cadrul legal în limitele căruia instanța de judecată efectuează operația de stabilire și aplicare a pedepsei infractorului.

Astfel, instanța de judecată stabilește tipul sau quantumul pedepsei în limitele prevăzute de sancțiunea normei penale din Partea Specială a Codului penal în baza căreia a fost calificată fapta ca infracțiune.

La individualizarea pedepsei, conform criteriilor generale de individualizare a pedepsei instanța de judecată trebuie să respecte toate cerințele prevăzute de legea

penală ce asigură aplicarea față de inculpat a unei pedepse echitabile, legale și individualizate. Neglijarea unora din aceste criterii, la stabilirea pedepsei, constituie temei pentru casarea hotărârii de către instanța ierarhic superioară în procedura prevăzută de legea procesual penală pentru căile de atac.

Mai mult, Colegiul remarcă, că pedeapsa este echitabilă când ea impune infractorului lipsuri și restricții ale drepturilor lui, proporționale cu gravitatea infracțiunii săvârșite și este suficientă pentru restabilirea echității sociale, adică a drepturilor și intereselor victimei, statului și întregii societăți, perturbate prin infracțiune.

De asemenea, pedeapsa este echitabilă și atunci când este capabilă de a contribui la realizarea altor scopuri ale pedepsei penale, cum ar fi corectarea condamnatului și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât de către condamnat, precum și de alte persoane. Ori, practica judiciară demonstrează că o pedeapsă prea aspră generează apariția unor sentimente de nedreptate, jignire, înrăire și de neîncredere în lege, fapt ce poate duce la consecințe contrare scopului urmărit.

De asemenea, o pedeapsă prea blândă generează dispreț față de ea și nu este suficientă nici pentru corectarea infractorului și nici pentru prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni.

Astfel, Colegiul reține că persoanei declarate vinovate trebuie să i se aplice o pedeapsă echitabilă, în limitele sancțiunii articolului în baza căruia persoana se declară vinovată.

Analizând materialele cauzei, Colegiul atenționează că la etapa examinării cauzei în prima instanță, conform procesului-verbal de judecată din 06.01.2015 (f.d.112-verso), la faza dezbaterilor judiciare, avocatul părții vătămate a menționat: „...*latura penală, și anume - calificarea și aplicarea pedepsei, partea vătămată lasă la discreția instanței de judecată*”, „...*partea vătămată nu are careva pretenții față de inculpat*”

Față de circumstanțele ce preced, Colegiul constată că atât partea vătămată cât și apărătorul acesteia, în prima instanță au fost de acord cu orice categorie de pedeapsa, chiar mai mult, partea vătămată la etapa judecării apelului procurorului în declarațiile sale (f.d. 145), a menționat „*Solicite să fie menținută sentința...*”, „...*inculpatul mi-a reparat prejudiciul material și moral*”.

Discordanța între cele reținute de instanța de apel și conținutul real al circumstanțelor cauzei, ignorarea unor aspecte evidente, au avut drept consecință pronunțarea unei concluzii premature și greșit motivate în privința aplicării pedepsei inculpatului, sub aspectul infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (1) Cod penal.

Potrivit prevederilor art. 75 Cod penal, prin *criterii generale de individualizare a pedepsei* se înțeleg cerințele stabilite de lege, de care este obligată să se conducă instanța de judecată la aplicarea fiecărei pedepse, pentru fiecare persoană vinovată în parte. Legea penală acordă instanței de judecată o posibilitate largă de aplicare în practică a principiului individualizării răspunderii penale și a pedepsei penale, ținând cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care agravează sau atenuează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei.

Pedeapsa aplicată infractorului trebuie să fie echitabilă, legală și individualizată corect, capabilă să restabilească echitatea socială și să realizeze scopurile legii penale și pedepsei penale, prevăzute de art. 61 Cod penal, în strictă conformitate cu

dispozițiile părții generale a Codului penal și stabilirea pedepsei în limitele fixate în partea specială.

Aplicarea unei pedepse inechitabile poate avea drept consecință violarea drepturilor omului protejate de Convenția Europeană.

Colegiul penal lărgit menționează că, principalele elemente de care judecătorul (sau completul de judecată), urmează a se conduce, fiecare dată când soluționează cauza penală și când alege categoria de pedeapsă conform normelor generale prevăzute în art. art. 62-71 Cod penal, sunt termenii și mărimea acesteia conform limitelor fixate în articolul respectiv al Părții speciale a Codului penal.

Limitele pedepsei, prevăzute în partea specială, sînt determinate de încadrarea juridică a faptei și reflectă gravitatea infracțiunii săvîrșite.

Gravitatea acesteia constă în modul și mijloacele de săvîrșire a faptei, de scopul urmărit, de împrejurările în care fapta a fost comisă, de urmările produse sau care s-ar fi produs ulterior.

Termenul pedepsei, în afară de gravitatea infracțiunii săvîrșite, se stabilește avînd în vedere persoana celui vinovat care include date privind gradul de dezvoltare psihică, situația materială, familială sau socială, prezența sau lipsa antecedentelor penale, comportamentul inculpatului pînă sau după săvîrșirea infracțiunii.

Distinct de considerentele relatate, Colegiul penal lărgit conchide în continuare, că după individualizarea pedepsei și stabilirea duratei și quantumului acesteia, în cazul stabilirii închisorii, continuă operațiunea de individualizare, dar sub aspectul de executare a pedepsei deja stabilite, prin numirea tipului de penitenciar și soluționarea chestiunii dacă pedeapsa numită inculpatului trebuie să fie executată real ori, sub raportul personalității acestuia de a se corecta și reeduca, poate fi formulată concluzia că scopul pedepsei poate fi atins și prin suspendarea executării pedepsei aplicate vinovatului pe un termen de probă.

Așadar, aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal – suspendarea condiționată a executării pedepsei, nu reprezintă o categorie aparte de pedeapsă, ci o măsură oferită persoanei prin lege de a demonstra că infracțiunea comisă de ea este un incident în viața acesteia.

Conform art. 90 alin. (1) Cod penal, la stabilirea pedepsei închisorii pe un termen de cel mult 5 ani pentru infracțiunile săvîrșite cu intenție și de cel mult 7 ani pentru infracțiunile săvîrșite din imprudență, instanța de judecată, ținînd cont de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, va ajunge la concluzia că nu este rațional ca acesta să execute pedeapsa stabilită, ea poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate vinovatului, indicînd numaidecât în hotărîre motivele condamnării cu suspendarea condiționată a executării pedepsei și termenul de probă.

În speță, reieșind din circumstanțele cauzei, se constată că, la stabilirea și aplicarea pedepsei în privința inculpatului O. Buga, urmează să fie luate în considerație scopul și criteriile de individualizare a acesteia, prevăzute de art. art. 61, 75 Cod penal, și anume de faptul că inculpatul anterior nu a fost condamnat, la evidența medicului psihiatru sau narcolog nu se află, la locul de trai se caracterizează pozitiv, a reparat benevol consecințele infracțiunii, infracțiunile săvîrșite se atribuie la categoria celor mai puțin grave și grave, modul cum a fost săvîrșită infracțiunea, or, circumstanțele menționate, *per ansamblu*, permit stabilirea unei pedepse cu suspendarea condiționată a executării acesteia.

Astfel, instanța de recurs apreciază, că modalitatea de executare aleasă și cuantumul pedepsei aplicate inculpatului O. Buga pentru infracțiunile prevăzute de art. 287 alin. (1), 151 alin. (1) Cod penal, trebuie să fie în acord cu principiul proporționalității, având în vedere fapta săvârșită și urmările produse.

Mai mult, Colegiul penal lărgit amintește că raționamentul de aplicare a prevederilor art. 90 Cod penal, are la origine persoana și comportamentul acesteia pînă la săvîrșirea infracțiunii, atitudinea și modul de manifestare a infractorului în fazele de urmărire penală și de judecare a cauzei față de infracțiune, cum vinovatul își apreciază fapta social periculoasă încă de la momentul descoperii ei cum ar fi: conduita bună a infractorului; stăruința depusă pentru a înlătura rezultatul infracțiunii sau pentru a repara paguba pricinuită, comportarea sinceră în cursul procesului.

Totodată, executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferințe fizice sau să înjosească demnitatea persoanei condamnate.

Stabilirea duratei ori a cuantumului pedepsei de către instanța de judecată, într-un caz concret, se face în raport cu gravitatea infracțiunii săvîrșite și cu pericolozitatea infractorului, care se evaluează după următoarele criterii:

- împrejurările și modul de comitere a infracțiunii, precum și mijloacele folosite;
- starea de pericol creată pentru valoarea ocrotită;
- natura și gravitatea rezultatului produs sau a altor consecințe ale infracțiunii;
- motivul săvîrșirii infracțiunii și scopul urmărit;
- natura și frecvența infracțiunilor care constituie antecedentele penale ale infractorului;
- conduita după săvîrșirea faptei și în cursul procesului penal;
- nivelul de educație, vîrsta, starea de sănătate, situația familială și socială etc.

Din cele expuse mai sus, instanța de recurs consideră că, la caz, nu există careva interdicții pentru condamnarea cu suspendarea condiționată a pedepsei inculpatului O. Buga, or, această concluzie a fost formulată avînd în vedere și faptul că *a fost confirmată tranzacția de împăcare semnată între Dumitru Postica pe de o parte și Octavian Buga pe de altă parte conform căreia:*

Octavian Buga recunoaște prejudiciul moral și material cauzat lui Dumitru Postica și se obligă să achite cu titlu de despăgubire a prejudiciului moral și material, suma de 5000 euro.

Suma indicată la pct. 1 al Tranzacției va fi achitată de Octavian Buga după cum urmează: 3000 euro vor fi achitați în momentul semnării tranzacției de împăcare, iar restul sumei de 2000 euro vor fi achitați în rate egale a câte 500 euro, respectiv la data scadentă de 14.12.2014, 14.01.2015, 14.02.2015 și 14.03.2015.

Dumitru Postica renunță la pretențiile înaintate față de Octavian Buga prin acțiunea civilă din cadrul dosarului penal indicat supra.

În cazul neachitării în termenii stabiliți a sumei indicate, Octavian Buga va achita lui Dumitru Postica, pe lîngă dobînda de întîrziere, o penalitate în mărime de 0,5% din suma restantă pentru fiecare zi de întîrziere.

În caz de neexecutare a prezentei tranzacții, Dumitru Postica, va putea solicita suma neachitată, dobînda de întîrziere și penalitatea din suma restantă, prin depunerea unei cereri de eliberare a ordonanței judecătorești în instanțele judecătorești în conformitate cu art. 345 lit. b) Cod de procedură civilă.

În consecință, ținînd cont de aceste împrejurări și avînd în vedere atît principiul prevăzut în art. 4 Cod penal – umanismul legii penale, cît și prevederile art. 61 alin. (2)

Cod penal, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia că în privința inculpatului Buga Octavian, recunoscut vinovat în baza art. art. 287 alin. (1), 151 alin. (1) Cod penal, urmează să fie stabilită pedeapsa: în baza art. 151 alin. (1) Cod penal, 5 ani închisoare, în baza art. 287 alin. (1) Cod penal, amendă penală în mărime de 300 unități convenționale, în baza art. art. 84 alin. (3), 87 alin. (2) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, definitiv 5 ani închisoare, cu amendă penală în mărime de 300 unități convenționale, în sumă de 6000 lei, care se execută de sine stătător, iar în baza art. 90 Cod penal, executarea pedepsei închisorii se suspendă condiționat pe un termen de probă 3 ani.

Prin urmare, recursul ordinar declarat de apărare se va admite, cu casarea parțială a deciziei instanței de apel, cu rejudecarea cauzei în latura penală, în partea stabilirii pedepsei, fiind pronunțată o hotărâre nouă.

8. În temeiul art. art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE:

Se admite recursul ordinar, declarat de avocatul Natalia Pahopol în numele inculpatului, se casează parțial, în latura penală decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 aprilie 2015, în cauza penală în privința lui **Buga Octavian Gheorghe**, se rejudecă cauza și se pronunță o nouă hotărâre după cum urmează:

Buga Octavian Gheorghe se consideră condamnat în baza art. art. 151 alin. (1), 287 alin. (1) Cod penal, cu stabilirea pedepsei:

- pe art. 151 alin. (1) Cod penal, 5 (cinci) ani închisoare;
- pe art. 287 alin. (1) Cod penal, amendă penală în mărime de 300 (trei sute) unități convenționale, în sumă de 6000 (șase mii) lei.

În baza art. art. 84 alin. (3), 87 alin. (2) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, fiindu-i stabilită pedeapsa definitivă de 5 (cinci) ani închisoare, cu amendă penală în mărime de 300 (trei sute) unități convenționale, în sumă de 6000 (șase mii) lei, care se execută de sine stătător.

În baza art. 90 Cod penal, executarea pedepsei închisorii se suspendă condiționat pe un termen de probă 3 (trei) ani.

Buga Octavian Gheorghe urmează a fi eliberat din penitenciar, dacă în privința lui nu este aplicată măsura preventivă sub formă de arest sau nu execută pedeapsa penală în baza altor hotărâri judecătorești.

În rest dispozițiile hotărârii atacate se mențin.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 03 decembrie 2015.

Președinte

Petru Ursache

Judecătorii

Petru Moraru

Ghenadie Nicolaev

Vladimir Timofti

Constantin Alerguș